

ע"פ 325/21 - רפאל נינו נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים
ע"פ 325/21

לפני: כבוד המשנה לנשיאה נ' הנדל
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופטת ע' ברון

המערער: רפאל נינו

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב-
יפו בת"פ 058332-09-19 שניתן ביום 07.12.2020
על ידי כבוד השופט י' לוי

בשם המערער: עו"ד קובי סודרי
בשם המשיבה: עו"ד אלעד אשכנזי, עו"ד טל פרג'ון,
עו"ד ליאור אחרק
בשם שירות המבחן: עו"ס ברכה וייס

פסק-דין

השופט י' עמית:

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט י' לוי) מיום 7.12.2020, בגדרו נגזרו על
המערער 30 חודשי מאסר בפועל.

עובדות ותמצית הליכים קודמים

1. ענייננו בפרשת שחיתות בשירות המזון הארצי (להלן: שירות המזון), גוף במשרד הבריאות, המופקד על פיקוח על
המזון המיוצר בארץ והמיובא אליה, בהתאם לחוק הגנה על בריאות הציבור (מזון), התשע"ו-2015 (להלן: חוק המזון).
חוק המזון קובע הסדרים שונים לייבוא מזון, ובין היתר, כי המבקש לייבא מזון נדרש לאישור מטעם שירות המזון.

עמוד 1

הבקשות לאישורי ייבוא מוגשות למהנדסי מזון במחלקת הייבוא שבשירות המזון, ולא לה שיקול דעת נרחב בקביעת עיתוי הבדיקות ומספרן, ובדרישות הניירת הנלוות לאישורים. כמו כן, בקשות לשחרור מזון מהנמל, מוגשות למפקחי המזון בתחנת ההסגר, שבדקים את הבקשות, ובכלל זה את קיומו של אישור הייבוא, ומחליטים על מתן תעודת שחרור, על סירוב או על דרישה להשלמת פרטים, דגימות ואישורים נוספים.

2. כתב האישום מייחס למערער עבירות של מתן שוחד (שתי עבירות), תיווך בשוחד (עבירה אחת) וסיוע להפרת אמונים (ארבע עבירות), על-פי סעיפים 291, 295(א) ו-284 בצירוף 31 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), בהתאמה. המערער הורשע, על יסוד הודאתו בהסדר טיעון, בכל העבירות נשואות כתב האישום.

3. ביתר פירוט, כתב האישום מתאר כי המערער נהג להגיע לעיתים תכופות למשרדי שירות המזון, בין היתר, כדי להגיש בקשות לאישורי ייבוא מזון ולקדם את קבלתם עבור לקוחותיו. המערער קשר קשרי חברות עם עובדים בשירות המזון, ובתוך כך, העניק לשני עובדים שוחד כספי וטובות הנאה, בסך מצטבר של עשרות אלפי שקלים לעובד. בתמורה, העובדים קידמו את ענייניו, ובין היתר, ידעו את המערער באופן בלתי אמצעי על בעיות שנתגלו בבקשות שהגיש לאישורי ייבוא; ביטלו דגימות שנקבעו למוצרים של לקוחותיו; וקיצרו את משך הטיפול בענייניהם של לקוחותיו.

כמו כן, כתב האישום מייחס למערער עבירות סיוע למרמה והפרת אמונים, ביחס ל-4 עובדות שירות המזון. מתואר כי המערער נהג להעניק לעובדות, בהזדמנויות שונות, סכומי כסף של מאות שקלים ועד 1,000 ₪, ומתנות שונות, כשהעובדות המשיכו להעניק לו שירות במסגרת תפקידן. שווי טובות הנאה שהעניק המערער עומד על עשרות אלפי שקלים לאחת העובדות, וסך מצטבר של 14,000 ₪ ביחס לשלוש העובדות הנוספות.

עוד מייחס כתב האישום למערער עבירת תיווך בשוחד, על כך שבשנים 2011 עד 2017, קיבל סך מצטבר של כ-20,000 ₪ מתמיר סיטי (להלן: סיטי), מייסדה ומנהלה של חברת סיטי תוספי מזון לספורטאים בע"מ, שהעסיקה את המערער כיועץ מזון, כדי שיתן שוחד לעובדי שירות המזון. המערער חשד שהכספים ניתנו לו למטרת שוחד, אולם נמנע מלברר זאת.

4. בתמצית, נתאר כי בתחילה הוגש כתב אישום נגד 11 נאשמים במתן שוחד וטובות הנאה בפרשה זו (להלן: כתב האישום הראשון). לאחר מכן, בהוראת בית המשפט, הדיון בעניינם של חלק מהנאשמים הופרד; וכן הוגשו כתבי אישום מתוקנים נוכח הסדרי טיעון בין המשיבה והנאשמים. בנוסף, הוגשו כתבי אישום נגד 7 עובדי שירות המזון.

5. בגזר הדין שניתן בעניינו של המערער עמד בית המשפט קמא על מאפייני החומרה במעשיו, ובהם, כי נתן טובות הנאה ל-6 עובדי ציבור שונים, משך שנים ארוכות; כי ניצל את מעמדו וניסיונו כיועץ מזון בכיר לצורך ביצוע העבירות; וכן כי היקף הכספים וטובות הנאה שנתן עומד על למעלה מ-143,000 ₪. בנוסף, בית המשפט הדגיש את חשיבותם של הערכים החברתיים המוגנים, העומדים בבסיס העבירות שבהן הורשע המערער, טוהר המידות של פקידי הציבור ויושרם, פעילותם התקינה של המנהל והשירות הציבורי ואמון הציבור במערכת השלטון. לקולה, בית המשפט ציין, בין היתר, כי אחת מעבירות השוחד שיוחסה למערער, יוחסה למקבלת הכספים כעבירת הפרת אמונים, הגם שהעובדות זהות; וכי

ביחס לעבירת התיווך בשוחד, לא יוחסה למערער מודעות לכך שמדובר בכספי שוחד. כן עמד על נסיבותיו האישיות של המערער, ובהן הודאתו, הבעת חרטה על ידיו ועברו הנקי.

בית המשפט גזר על המערער 30 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו), 12 חודשי מאסר מותנים וקנס בסך 300,000 ₪. בית המשפט ציין כי מכוח עיקרון אחידות הענישה, לנוכח ענישה מקלה בעניינם של יתר הנאשמים בפרשה בעקבות הסדרי טיעון אשר נערכו עמם, מתחייבת ענישה מקלה יחסית גם בעניין המערער. עם זאת, בית המשפט הבהיר כי עניינו של המערער הינו "החמור מבין הנאשמים נותני השוחד", וכי בהיעדר הסדרי הטיעון המקלים, היה משית עליו "עונש חמור משמעותית".

הודעת הערעור וההליך הנוכחי

6. בערעור שלפנינו השיג המערער על חומרת העונש. בין היתר, טען כי בית המשפט קמא שגה כשראה בעבירות 7 אירועים שונים; כי סטה ממדיניות הענישה הנוהגת בעניינה של עבירת הסיוע למרמה והפרת אמונים; וכי לנוכח העונשים שהושטו על יתר הנאשמים בפרשה, עיקרון אחידות הענישה מחייב הקלה בעונשו, על רכיביו השונים.

7. יש לציין, כי בתסקיר שירות המבחן המשלים שהוגש לעיונו, הומלץ כי יוטל על המערער עונש מאסר שירוצה על דרך עבודות שירות, לצד שילובו בטיפול מתאים בתחום המרמה. המלצה זו באה על רקע הערכה כי מעצרו של המערער וההליך המשפטי שהתנהל בעניינו, היוו גורמים מרתיעים עבורו; לצד נכונותו להשתלב בטיפול ארוך טווח. שירות המבחן ציין לחומרה את חומרת העבירות בהן הורשע המערער ואת התכנון והשיטתיות בביצוען, כמו גם דפוסי חשיבה והתנהגות מרמתיים המאפיינים אותו; אולם ציין לקולה, בין היתר, את העובדה שהמערער נטל אחריות על מעשיו וכי הוא חש בושה, צער וחרטה ביחס לעבירות שביצע.

8. יוער, כי בית המשפט קמא עיכב את תחילת ביצוע עונש המאסר של המערער עד ליום 21.1.2021. לצד הודעת הערעור שהוגשה לבית משפט זה, הגיש המערער גם בקשה להארכת עיכוב ביצוע תחילת עונש המאסר עד להכרעה בערעור. בהחלטתה של השופטת ד' ברק-ארז מיום 20.1.2021, התקבלה הבקשה.

דיון והכרעה

9. המערער הורשע במתן שוחד וטובות הנאה בהיקף כספי ניכר למספר עובדי ציבור בשירות המזון. במבט על, דומה כי העונש שהושט על המערער הולם את חומרת העבירות שביצע, ובמיוחד לנוכח חשיבותם של הערכים המוגנים שביסוד העבירות, שעליהם עמד בית המשפט קמא, ובראשם טוהר המידות של עובדי הציבור ואמון הציבור ברשויות.

נקודת המוצא היא כי אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בחומרת העונש שהשיתה הערכאה הדיונית, למעט במקרים חריגים, שבהם נפלה טעות בולטת בגזר הדין או שהעונש שנגזר חורג באופן קיצוני מרף הענישה הנוהג

בנסיבות דומות. מתוך נקודת מוצא זו, אבחן את שתי הטענות העיקריות שהעלה המערער בערעורו.

10. עבירת הסיוע להפרת אמונים

המערער טען כי עונשי המאסר שהושתו עליו בגין עבירות הסיוע למרמה והפרת אמונים, 4-5 חודשי מאסר בפועל לכל אחת מארבע העבירות, חורגים ממדיניות הענישה הנוהגת. לשיטתו, מדובר במדרג הנמוך ביותר על סף האחריות הפלילית, ועצם ההרשעה הפלילית של מי שאינו עובד ציבור בעבירה זו, הוא בגדר סנקציה.

המערער הפנה לפסיקת הערכאות הדיוניות, שממנה עולה כי מדיניות הענישה הנוהגת בעבירה זו מקלה, ומתמצה בעונשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי או קנס (ראו למשל, ע"פ 13771-01-16 כדורי נ' מדינת ישראל (3.5.2016); ת"פ 3158-01-19 מדינת ישראל נ' לנקרי (4.4.2019); ת"פ 50380-11-17 מדינת ישראל נ' משה (1.12.2019); ת"פ 1886-01-19 מדינת ישראל נ' ונונו (16.5.2019); ת"פ 62872-01-14 פרקליטות מחוז מרכז נ' אברג'יל (14.6.2016); ת"פ 39300-12-15 מדינת ישראל נ' אללוף (27.3.2018); וראו גם את פסקי הדין שניתנו בעניינם של מספר נאשמים בפרשה זו, כפי שיובא בהמשך).

11. אין לכחד כי מהפסיקה שאליה הפנה המערער עולה כי רף הענישה בערכאות הדיוניות בעבירה של סיוע לעבירת מרמה והפרת אמונים, נמוך מזה שהשית בית המשפט קמא על המערער. אולם, איני סבור כי בכך יש כדי להצדיק התערבות בעונש שהושת על המערער. ככל שהפסיקה דלעיל משקפת את רף הענישה הנוהג בעבירה זו, אזי הגיעה העת להכריז כי יש להעלות את הרף. על מנת להבין במה דברים אמורים, ומה מסתתר מאחורי העבירה של סיוע לעבירת מרמה והפרת אמונים, נדגים את הדברים באחד מתוך ארבעת האישומים שבהם הורשע המערער בעבירה זו.

12. על-פי עובדות כתב האישום, במסגרת תפקידה של מהנדסת מזון בשם ילנה במחלקת הייבוא, היא עסקה, בין היתר, במתן אישורי ייבוא למזון רגיש, לרבות תוספי תזונה, והייתה חברה בצוות פיקוח ארצי על תוספי תזונה. כחלק מתפקידה הייתה ילנה אחראית על ביצוע בדיקות מקצועיות, שתכליתן להבטיח כי המזון הרגיש המיובא לישראל לא מסכן את הציבור, מה שכרוך, בין היתר, בבחינת מסמכים הנוגעים למוצר המיובא ותנאי ייצורו, בדיקות מעבדה של הרכבו בארץ הייצור ובחינת תוצאת דיגום המוצר בישראל.

בין השנים 2012-2017, סמוך לחגי ישראל - פסח וראש השנה, המערער נהג לתת לילנה מתנות לחג בדמות מעטפות ובהן סכומי כסף שנעו בין 500 ל-1,000 ₪. בנוסף, נהג המערער לתת לילנה מוצרי מזון וצריכה שונים, בין היתר, מארזי יין, וודקה, ויסקי ובקבוקי שמן, בערך כולל של כ-7,000 ₪. במקביל, ילנה העניקה למערער שירות במסגרת תפקידה כמהנדסת מזון במחלקת הייבוא, וטיפלה בבקשות אישור הייבוא של המערער.

13. וכעת, משיודעים אנו במה דברים אמורים, ומה מסתתר מאחורי העבירה של סיוע למרמה והפרת אמונים, נקל להבין כי ענייננו במעשי שחיתות שחודרים דרך הרקמות הרכות של השירות הציבורי ופוגעים בשלד של טוהר המידות ואמון הציבור, שבלעדיהם הולך ומיטשטש המרחק בין מדינה מתוקנת לבין מדינת עולם שלישי. קו הגבול בין המעשים

שבהם הורשע המערער לבין עבירת השוחד הוא דק, ולא למותר להזכיר כי המערער הורשע גם בשתי עבירות שוחד. הערך המוגן הוא דומה אם לא זהה, ומדובר בעבירה המכרסמת בתקינות המינהל ומסמלת שחיתות מערכתית. דרכו של עולם כי בין נותני שירות למקבלי שירות נוצרים לעיתים קשרים בינאישיים על רקע העבודה המשותפת. אין כל רע בכך שנותן השירות יעניק שירות טוב ומחויך, וינסה לסייע למקבל השירות להיאבק בנפתולי הבירוקרטיה במקום עבודתו. אך קו הגבול הוא ברור, ומסומן על ידי חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979, ועל ידי תקנות שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1980. חציית הגבול פוגעת בטוהר המידות של פקידי הציבור, עלולה לשבש את שיקול הדעת שנתון להם ועלולה להביא לכך שהשירות הציבורי יתפס בעיני הציבור כמושחת.

אכן, עניינה של עבירת המרמה והפרת האמונים הנו, לפני הכול, בעובד הציבור, ואילו אזרח שאינו עובד ציבור עשוי להיות מורשע כמסייע לעובד ציבור המפר אמונים. אולם, במקרה דנן, הכספים, המתנות וטובות ההנאה שהרעיף המערער לאורך זמן ובאופן שיטתי על ארבעה עובדי שירות המזון, מציבים את עניינו ברף החמור של עבירת הסיוע למרמה והפרת אמונים, ולכן לא מצאתי להתערב בעונשו בהיבט זה.

אחידות הענישה

14. המערער טען כי לנוכח העונשים שהושתו על המעורבים האחרים בפרשה, ומכוח עיקרון אחידות הענישה, יש להקל בעונש שנגזר עליו. למען שלמות התמונה, להלן יוצגו בתמצית ענייניהם של מעורבים נוספים בפרשה, נותני השוחד וטובות ההנאה, וכן עובדי שירות המזון, כולם הורשעו על יסוד הודאותיהם בהסדרי טיעון.

נאשם 2 בכתב האישום הראשון (להלן: טוקר) הועסק אף הוא כיועץ מזון והורשע בעבירות מתן שוחד (שלוש עבירות) וסיוע להפרת אמונים (שתי עבירות). בית המשפט קבע כי טוקר העניק לעובדים בשירות המזון טובות הנאה בסך מצטבר של עשרות אלפי שקלים, ובתמורה, האחרונים קידמו את ענייניהם של לקוחותיו. בית המשפט השית עליו 9 חודשי מאסר לריצוי על דרך עבודות שירות, 9 חודשי מאסר מותנים וקנס בסך 300,000 ₪ (ראו ת"פ 58332-09-19 מדינת ישראל נ' נינוואח' (5.3.2020)).

נאשם 11 בכתב האישום הראשון (להלן: מלבסקי), גם הוא יועץ מזון, הורשע בין היתר בהפרת אמונים (שתי עבירות), לאחר שהעביר טובות הנאה בשווי של אלפי שקלים לשתי עובדות שירות המזון. בית המשפט גזר על מלבסקי 6 חודשי מאסר שירוצו על דרך עבודות שירות, 6 חודשי מאסר מותנים וקנס בסך 30,000 ₪ (ת"פ 58477-09-19 מדינת ישראל נ' מלבסקי (26.10.2020)). יצוין כי טרם עריכת הסדר הטיעון בעניינו של מלבסקי, כתב האישום הראשון ייחס לו עבירות תיווך בשוחד.

נאשם מספר 3 בכתב האישום הראשון (להלן: קריספל), יבואן מזון, הורשע בסיוע להפרת אמונים (שתי עבירות), לאחר ששילם עבור חופשותיהם של שני עובדים בשירות המזון, והעסיק את בתו של אחד העובדים לבקשתו של האחרון. בית המשפט המחוזי גזר על קריספל ארבעה חודשי מאסר מותנה, צו לביצוע עבודות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות וקנס בסך של 30,000 ₪ (ת"פ 51258-09-19 מדינת ישראל נ' קריספל ואח' (19.5.2021)).

נאשמים 4, 5, 7 ו-8 בכתבה האישום הראשון (להלן: דביר, חיים, שםטובומזנשטיין, בהתאמה), הורשעו כולם בעבירות סיוע למרמה והפרת אמונים, משהעניקו טובות הנאה השונות לעובדי שירות המזון (דביר וחיים, העוסקים ביבוא תוספי תזונה לישראל, העניקו טובות הנאה בשווי שלא לפי שקלים ואילו מזנשטיין, בין היתר, העסיק את בתה שלא אחת מעובדות שירות המזון). בית המשפט גזר על ארבעת הנאשמים מאסר על תנאי, לתקופה של חודשיים עד שישה חודשים, וקנס על סך 20,000-30,000 ₪; וכן חייבם ב-200-300 שעות לתועלת הציבור (למעט דביר, אשר בשל מצבו הבריאותי הוטל עליו צו מבחן). יצוין, כי ערעוריהם של דביר וחיים לבית משפט זה נגד הרשעתם נתקבלו, ובית המשפט הורה על ביטול ההרשעה, בין היתר, לנוכח נסיבותיהם האישיות, הגם שהודגשה חומרתה של עבירת הפרת האמונים, שהשניים סייעו לעובדי שירות המזון לבצע (ע"פ 8169/20 שלום נ' מדינת ישראל (26.8.2021)).

נאשם 10 בכתב האישום הראשון (להלן: מסרואה), יבואן מזון, הורשע בעבירת קשר למעשים אחרים, על פי סעיף 500(7) לחוק, לאחר שמסר ליועץ מזון 500 ₪, כדי שהאחרון יעבירם לעובדת שירות המזון, בעד פעולות הקשורות בתפקידה. בית המשפט הורה על סיום ההליך ללא הרשעה, וכן קבע כי מסרואה ירצה 200 שעות לתועלת הציבור ויתרום סך של 25,000 ₪ מכספו, בהסכמתו.

תמיר סיטי, שהוזכר קודם, יבואן תוספי מזון, הואשם במתן שוחד (שתי עבירות), בסך מצטבר של כ-360,000 ₪, ובמתן שוחד באמצעות מתווך (עבירה אחת) על פי סעיף 291 בצירוף סעיף 295(ג) לחוק, בסך של למעלה מ-35,000 ₪. בתמורה לטובות הנאה שנתן, ביקש סיטי, בין היתר, את קיצור משך תהליך היבוא והפחתת עלויותיו; והימנעות מדיגום מוצרי מזון שנשאו תווית לא תקינה. סיטי חתם על הסכם עד מדינה, וכן על הסדר טיעון, ובית המשפט השית עליו את העונש שעתרו לו הצדדים, 12 חודשי מאסר בפועל (בניכוי 40 ימים), מאסר על תנאי וקנס בסך 500,000 ₪.

אשר לעובדי שירות המזון, הרי ששבעה מן המעורבים בפרשה, הואשמו בעבירות של לקיחת שוחד, לפי סעיף 290 לחוק, תיווך בשוחד והפרת אמונים. כל העובדים הגיעו להסדרי טיעון עם המשיבה ועל שישה הושתו עונשי מאסר בפועל למשך 12-18 חודשים, מאסר על תנאי וקנס על סך 15,000-70,000 ₪ (למעט עובדת אחת, עליה נגזר עונש של 4 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, וקנס על סך 3,000 ₪). על עובדת נוספת, שהורשעה בלקיחת שוחד, הפרת אמונים והשמטת הכנסה, לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961, הושת עונש של 21 חודשי מאסר בפועל; מאסר על תנאי וקנס בסך 150,000 ₪. יצוין, כי ערעוריהם של חמישה מהעובדים תלויים ועומדים לפני בית משפט זה.

15. עיינתי בכתבי האישום שהוגשו כנגד יתר המעורבים בפרשה, ובגזרי הדין שניתנו, ומצאתי כי יש בהם כדי להצדיק הקלה מסוימת בעונש שנגזר על המערער, מכוח עיקרון אחידות הענישה, וזאת למרות העובדה כי חלקו של המערער גדול בהשוואה לזה של יתר המעורבים.

כידוע, עיקרון אחידות הענישה קובע כי יש להשית עונשים דומים על מי שביצעו עבירות דומות, כדי להבטיח את שוויון הנאשמים לפני החוק, ולמנוע שרירות בענישה. בענייננו, דומה כי יש חשיבות מיוחדת לאחידות הענישה, שכן מדובר בעבירות דומות, המהוות חלק מפרשה אחת. כדוגמה ניתן לציין את עניינו של טוקר, שהוזכר לעיל, יועץ מזון שהורשע,

בדומה למערער, בעבירות מתן שוחד וסיוע להפרת אמונים. בית המשפט השית על טוקר תשעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר מותנה וקנס. אמנם, היקף טובות הנאה שהעניק טוקר נמוך מזה של המערער, ובנוסף, בעניינו של הראשון, בית המשפט כיבד הסדר טיעון מקלשגובש במסגרת הליך גישור לפני שופט. אולם, גם אם עניינו של המערער חמור במידת מה מזה של טוקר, ההבדל בין העונשים שנגזרו על השניים עשוי להצדיק, בראיית, התערבות מסוימת בעונשו של המערער. דברים דומים ניתן לומר בהקשר לעונשו של סיטי, שהואשם, בין היתר, במתן שוחד בהיקף של מאות אלפי שקלים, ונידון למאסר בפועל בן 12 חודשים, מאסר על תנאי וקנס (הגם שענישה מקלה זו נובעת מחתימתו על הסדר עד מדינה).

16. ויוער, כילאנעלמהמעניינעמדתהמערער, שלפיהטענתו בדבר עיקרון אחידות הענישה מקבלת משנה תוקף לנוכח עונשיהם של עובדי שירות המזון שהורשעו בפרשה, שכן דין עובד ציבור הנוטל שוחד, חמור מזה של נותן השוחד (ראו, למשל, ע"פ 4115/08 גלעד נ' מדינת ישראל, בפסקה 38 (24.1.2011)).

אכן, חמור יותר מעשהו של מקבל השוחד ממעשהו של הנותן, והדבר בא לידי ביטוי בהבדל בעונש המאסר המירבי שניתן להשית על המקבל, 10 שנים, והעונש המירבי שניתן לגזור על הנותן, 7 שנים (סעיפים 290 ו-291 לחוק). לצדזאת, אציין גם אם ככלל, מקובל לראות את עניינם של מקבלי השוחד כחמור מזה של נותני השוחד, הרי שיש לבחון את נותן השוחד במקרה הקונקרטי, וכשמדובר במישנתן שוחד טובות הנאה באופן "סדרתי", לאורך זמן ובאופן שיטתי, דומה כי יש לראות את ענייננו כחמור באותה מידה כמו של מקבלי השוחד.

סוף דבר

17. העבירות בהן הורשע המערער חמורות. משך מספר שנים, המערער העביר כספים וטובות הנאה אחרות, למספר רב של עובדים בשירות הציבורי. בעבירות אלה יש להצדיק הטלת עונש מרתיע וממשי. כפי שכבר נזדמן לי לומר:

"עובד ציבור המקבל כסף במעטפה הוא סמל לשחיתות מערכתית ויש בתופעה זו כדי לפגוע אנושות באמון הציבור. איננו רוצים להידמות חלילה למדינות אחרות בהן רק שיטת 'הבקשיש' או 'השימון' או 'מתחת לשולחן' - היא הכינוי אשר יהא - היא השיטה היחידה בה האזרח הפשוט יכול לקבל את השירות המגיע לו כדת וכדין" (ע"פ 6202/11פ מדינת ישראל נ' קבילו, בפסקה 7 לפסק דיני (23.11.2011)).

כידוע, אין ענייננו בעובד ציבור. אולם, אין למעט בחלקו של המערער, שהורשע בשורת אירועי מתן שוחד וטובות הנאה לאורך שנים, לפגיעה בתקינות המינהל הציבורי. בהיבט זה, העונש שהושת על ידי בית המשפט קמא, הוא הולם ואף ברף המתון.

18. אף על פי כן, ואך ורק לנוכח עיקרון אחידות הענישה והעונשים המקלים שהוטלו על כל המעורבים האחרים בפרשה זו, וכן לנוכח נסיבותיו האישיות של המערער, כפי שתוארו בגזר הדין של בית המשפט קמא ובתסקיר שירות המבחן, מצאתי להקל ברכיב עונש המאסר בפועל שהושת עליו, באופן שירצה 24 חודשי מאסר בפועל חלף 30 חודשי

המאסר שהושתו עליו על ידי בית המשפט קמא. יתר רכיבי גזר הדין של בית המשפט קמא ייוותרו על כנם.

19. בשולי הדברים אציין, כי לא מצאתי להתערב בשיעור הקנס הכספי שהוטל על המערער, שכן כפי שהובהר פעמים רבות בעבר, יש מקום להטיל קנסות משמעותיים על מי שהורשעו בעבירות כלכליות, כדי לשלול את טובת ההנאה שהפיק העבריין ממעשה העבירה ולהרתיעו על ידי פגיעה בכיסו, מעבר לשווי של טובת ההנאה (ראו, למשל, ע"פ 1656/16 דוידוביץ נ' מדינת ישראל, בפסקה 113 והאסמכתאות שם (20.3.2017)).

20. המערער יתייצב לריצוי עונשו ביום 3.10.2021 עד השעה 10:00 בימ"ר ניצן, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיזן מוקדם, עם ענף אבחון ומיזן של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה נ' הנדל:

אני מסכים.

המשנה לנשיאה

השופטת ע' ברון:

אני מסכימה עם התוצאה שאליה הגיע חברי, השופט י' עמית, בנסיבות המקרה.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' עמית.

ניתן היום, כ"א באלול התשפ"א (29.8.2021).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה